

اداره تکنولوژی و گروه‌های آموزشی استان آذربایجان شرقی
گروه توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان دوره دوم متوسطه نظری

اقداماتی برای کلاس درس

طراحی و تدوین: دکتر رحیمه منصوری گرگر
سرگروه توسعه استان آذربایجان شرقی

مفاهیم پیش نیاز

اندازه‌گیری: اندازه‌گیری قواعدی است برای اختصاص دادن اعداد به اشیاء، افراد یا رویدادها به منظور کمی ساختن خصیصه‌های آنها.

سنجش: فرایندی است که برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز تصمیم‌گیری درباره دانش‌آموزان، برنامه‌های درسی و سیاست‌های آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ارزشیابی: فرایند جمع‌آوری و تفسیر نظام‌دار شواهدی است که در نهایت به قضاوت ارزشی با چشم داشت به اقدامی معین بیانجامد.

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی: سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه نتایج حاصل با هدف‌های آموزشی از پیش تعیین شده، به منظور تصمیم‌گیری درباره این که آیا فعالیت‌های آموزشی معلم و کوشش‌های یادگیری دانش‌آموزان یا دانشجویان به نتایج مطلوب انجامیده‌اند و به چه‌میزانی.

ارزشیابی آموزشی

- برنامه
- آموخته های دانش آموزان
- کارکنان
- ابزارها
- روان شناسی ارزشیابان
- مدرسه

اقدامات تربیتی خوب

- ❖ تماس دانش‌آموز با مدرسه را افزایش دهید.
- ❖ همکاری دانش‌آموز را توسعه دهید.
- ❖ از فنون یادگیری فعال استفاده کنید.
- ❖ به سرعت بازخورد ارائه دهید.
- ❖ بر زمان انجام تکلیف تأکید کنید.
- ❖ با انتظارات بالا ارتباط برقرار کنید.
- ❖ به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان احترام بگذارید.

اصول یادگیری

مشارکت فعال

روش‌های مختلف

❖ یادگیری نیاز به مشارکت فعال دانش‌آموز دارد.

❖ دانش‌آموز از طریق روش‌های مختلف و با درجات متفاوت یاد می‌گیرد.

فرآیند فردی و گروهی

تأمل

❖ یادگیری یک فرآیند فردی و گروهی است.

❖ یادگیری زمانی اثربخش‌تر خواهد بود که دانش‌آموزان بر روی فعالیت یادگیری و بهبود مجموعه اهداف تأمل کنند.

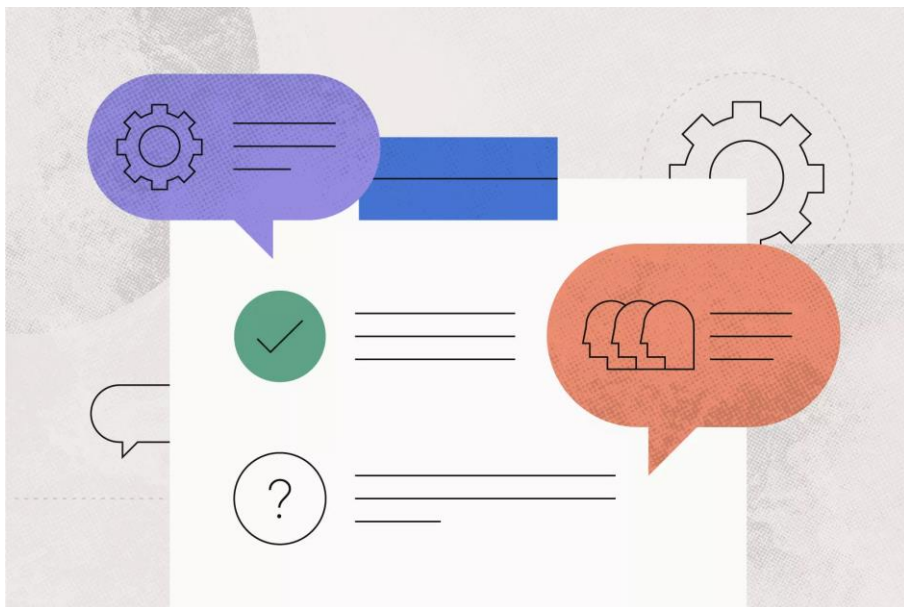
سنجش چیست؟

سنجش برگرفته از فعل لاتین «**assedere**» به معنی «نشستن با» است.

در سنجش فرض می‌شود نشستن با دانش‌آموز انجام می‌گیرد. به این معنی که کاری که **همراه با** دانش‌آموز و **برای وی** انجام می‌گیرد **نه به دانش‌آموز** (Green, 1999).

چرا دانش آموزان سنجش می شوند؟

❖ گردآوری شواهدی از یادگیری دانش آموز

❖ اطلاع یافتن از آموزش

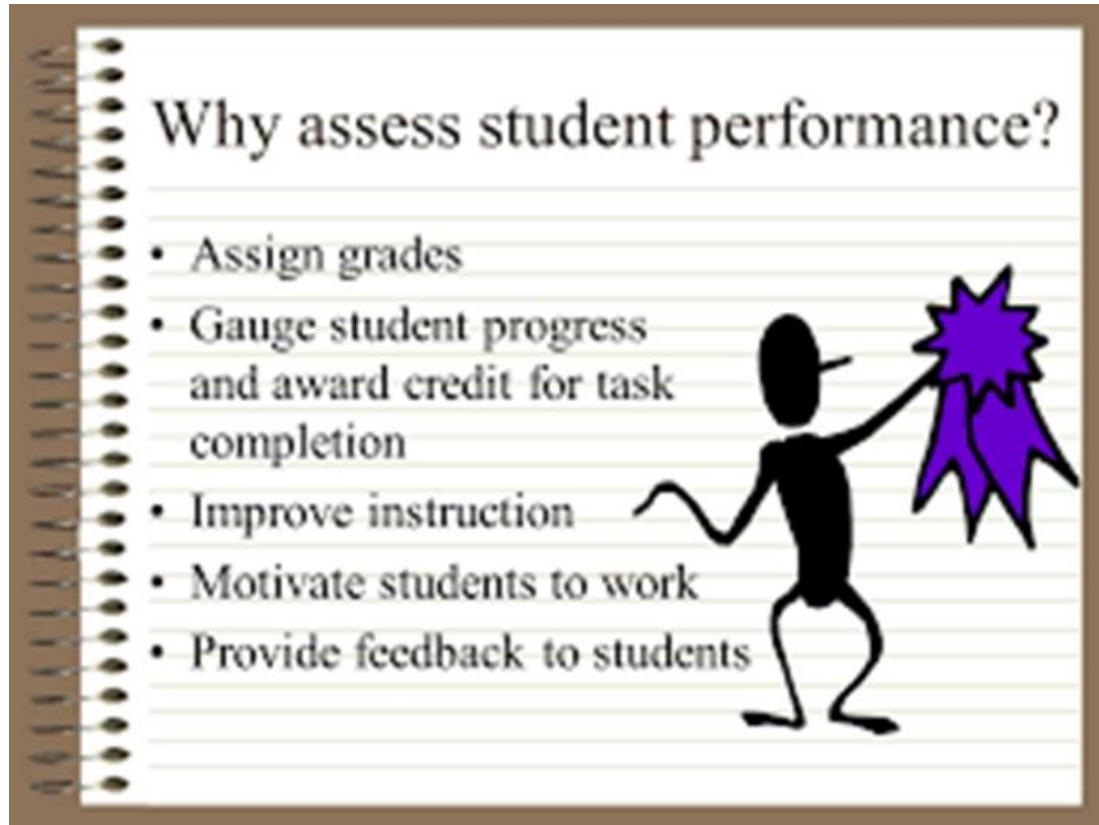
❖ ایجاد انگیزه در دانش آموزان و افزایش پیشرفت تحصیلی آنها

سنجش در آموزش و پرورش فرآیند جمع آوری، تفسیر، گزارش و استفاده از اطلاعات در مورد پاسخهای دانش آموزان به یک تکلیف تربیتی است.

چرا دانش آموزان سنجش می‌شوند؟

- ❖ ارائه بازخورد به یادگیرندگان در مورد پیشرفت‌شان (برای مثال چه کاری را خوب انجام داده‌اند و چه کاری را نیاز است بهبود دهند)
- ❖ ارائه بازخورد به یادگیرندگان در مورد پیشرفت تحصیلی‌شان (برای مثال در مدت زمان معینی چه مقدار از مطالب را آموخته‌اند)
- ❖ اطلاع یافتن در مورد توانایی یادگیرندگان در فهم یا به‌کارگیری ساختارهای زبانی یا واژگان موردنظر که به معلمان کمک می‌کند تا بدانند چگونه به یادگیرندگان کمک کنند.
- ❖ اطلاع یافتن از توسعه مهارت‌های یادگیرندگان
- ❖ بررسی این‌که آیا یادگیرندگان فعالیت‌های کلاسی خاصی را دوست دارند یا نه. شما می‌توانید این اطلاعات را از طریق پرسش و مشاهده جمع‌آوری کنید.

چرا دانش آموزان سنجش می شوند؟

❖ مقاصد تشخیصی: استفاده از اطلاعات در مورد نقاط قوت و ضعف یادگیرندگان در برنامه ریزی های آتی

❖ اطلاع یافتن یادگیرندگان از استانداردهای مورد نظر

❖ مشاهده اینکه دانش آموزان آیا به اهداف عینی یادگیری دست پیدا کرده اند.

❖ ارائه گزارشات به مدارس

❖ ارائه اطلاعات به والدین

ارزش‌ها و نگرش‌ها در مورد سنجش

- ❖ معلمان برای دانش‌آموزان ارزش قائل هستند و به آنها اعتقاد دارند.
- ❖ به اشتراک گذاشتن اهداف یادگیری با دانش‌آموزان
- ❖ مشارکت دادن دانش‌آموزان در خودسنجی
- ❖ ارائه بازخوردی که به دانش‌آموزان کمک می‌کند گام‌های بعدی و نحوه برداشتن آن‌ها را بشناسند.
- ❖ اطمینان از این که هر دانش‌آموزی می‌تواند پیشرفت کند.
- ❖ ارائه نمونه‌هایی از آنچه ما از دانش‌آموزان انتظار داریم.

ماهیت و هدف سنجش

❖ **سنجش باید جامع‌نگر باشد؛** با تأکید بر هدف تکوینی یا توسعه‌ای تضمین کیفیت یادگیری دانش‌آموزان.

❖ **هم‌چنین مبتنی بر استاندارد است؛** زیرا به دنبال اطمینان از این است که معلمان استانداردها را آموزش می‌دهند و هدف، دستیابی دانش‌آموزان به آن‌ها یا حتی فراتر از استانداردها است.

❖ بنابراین، دستیابی دانش‌آموزان به استانداردها از نظر محتوا و عملکرد، شواهد مهمی از **یادگیری** است.

۳ نوع سنجش

سنجش از یادگیری

- سنجش تراکمی / نهایی / رسمی
- سنجش دانش آموزان توسط معلمان

سنجش به عنوان یادگیری

- فراشناخت دانش آموز
- (خودنظم‌دهی و ارزشیابی انتقادی)

سنجش برای یادگیری

- سنجش تکوینی
- دانش آموزان و معلمان را آگاه می‌کند.

SUMMATIVE

EXAMPLES:

Students self-assess and receive a grade for this judgement.

Students and staff both grade the work (summative co-assessment).

Students self-review and/or peer review to make a judgment (critical evaluation) of their work.

Students judge their work based on holistic or analytic criteria, or by comparing exemplars.

Students collaborate to develop their own shared assessment criteria.

EXAMPLES:

'High stakes' graded end or mid semester exam, project, essay.

GPA grade/degree classification.

'Low stakes' graded in-class participation; MCQs online primarily for feedback purposes.

Written/oral feedback to students; Staff-student dialogue; Feed-forward (actions to improve); Early feedback to staff to improve teaching.

Students request feedback based on their self-monitoring.

Teacher
is responsible,
is decision-maker

High Stakes

Student
is responsible,
is decision-maker

Low Stakes

Assessment
OF
Learning

To demonstrate
achievement

LEARNING

Assessment
AS
Learning

To self-regulate and
critically evaluate

Assessment
FOR
Learning

To give feedback on
learning and teaching

FORMATIVE

سنجش برای یادگیری چیست؟

❖ در طول **فرآیند یادگیری** اتفاق می افتد.

❖ **درک هر دانش آموز** مورد بررسی قرار می گیرد.

❖ معلمان می توانند **تصمیم بگیرند** تا برای کمک به **پیشرفت دانش آموزان** چه کاری انجام دهند.

❖ دانش آموزان به روش های **فردی و منحصر به فرد** یاد می گیرند؛ در عین حال، الگوهای قابل پیش بینی از ارتباطات و پیش برداشتها وجود دارد که ممکن است برخی از دانش آموزان هنگام حرکت در امتداد پیوستار از نوپا تا ماهر تجربه کنند.

سنجش برای یادگیری چیست؟

❖ معلمان از سنجش به عنوان **یک ابزار تحقیقی** استفاده می کنند تا بررسی کنند:

✓ آنچه دانش آموزانشان می دانند و می توانند انجام دهند؛

✓ چه سردرگمی ها، پیش فرض ها یا شکاف هایی ممکن است وجود داشته باشند.

طیف گسترده ای از اطلاعاتی که معلمان در مورد فرآیندهای یادگیری دانش آموزان خود جمع آوری می کنند؛
مبنایی فراهم می کند برای:

✓ تعیین آنچه که آن ها برای پیشبرد یادگیری دانش آموزان **باید انجام دهند**.

✓ **ارائه بازخورد توصیفی** برای دانش آموزان و **تصمیم گیری** در مورد گروه بندی، راهبردهای آموزشی و منابع.

سنجش به عنوان یادگیری چیست؟

❖ بر دانش‌آموزان متمرکز است و بر سنجش به عنوان **فرآیندِ فراشناخت** (شناخت فرآیندهای فکری خود) برای دانش‌آموزان تأکید می‌کند.

❖ از این ایده ناشی می‌شود که یادگیری صرفاً انتقال ایده‌ها از فرد آگاه به فرد ناآگاه نیست؛ بلکه **فرآیندی فعال از بازسازی شناختی** است و زمانی رخ می‌دهد که افراد با ایده‌های جدید تعامل داشته باشند.

سنجش به عنوان یادگیری چیست؟

در این دیدگاه از یادگیری، دانش‌آموزان **رابطه‌های مهم بین سنجش و یادگیری** هستند. برای اینکه دانش‌آموزان فعالانه در ایجاد درک خود درگیر شوند، باید بیاموزند **سنجشگران انتقادی** باشند تا اطلاعات را معنا کنند؛ آن را به دانش قبلی خود مرتبط کنند و از آن برای یادگیری جدید استفاده کنند.

این فرآیند به‌طور منظم در فراشناخت رخ می‌دهد؛ یعنی دانش‌آموزان در **نظارت شخصی** بر آنچه می‌آموزند، ماهر می‌شوند و از آنچه از نظارت کشف می‌کنند برای ایجاد **نظم‌دهی، سازگاری و حتی تغییرات عمده در تفکر** خود استفاده می‌کنند.

سنجش از یادگیری چیست؟

سنجش تراکمی به راهبردهای زیر اشاره دارد:

✓ **تأیید** دانسته‌های دانش‌آموزان

✓ **نشان دادن** این که آیا آنها به نتایج برنامه درسی یا اهداف برنامه‌های فردی خود دست یافته‌اند یا نه.

✓ **ارائه گواهی مهارت و تصمیم‌گیری در مورد برنامه‌ها یا موقعیت‌های آینده دانش‌آموزان**

این برنامه طراحی می‌شود برای **ارائه شواهدی از پیشرفت تحصیلی** به:

والدین، سایر مربیان، خود دانش‌آموزان و گاهی اوقات برای گروه‌های بیرونی (به عنوان مثال، کارفرمایان، سایر مؤسسات آموزشی)

سنجش یادگیری، **سنجشی عمومی** است و به **عبارات یا نمادهایی در مورد چگونگی یادگیری دانش‌آموزان** منجر می‌شود. اغلب منجر به تصمیمات اساسی می‌شود که بر آینده دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. بنابراین، مهم است که منطق و معیار سنجش یادگیری **معتبر و قابل دفاع** باشد.

عناصر	سنجش از یادگیری	سنجش برای یادگیری
کاربران اصلی	معلمان، مدیران، سرپرستان، برنامه ریزان و سیاست گذاران	معلمان، دانش آموزان و والدین
زمان	پس از یادگیری	در طول یادگیری
	دوره ای	پیوسته
کاربرد	ارائه گواهی شایستگی دانش آموز	ارائه اطلاعات در مورد چستی و چگونگی بهبود پیشرفت تحصیلی
	برای رتبه بندی و چینش دانش آموزان	شناسایی و پاسخ گویی به نیازهای دانش آموزان توسط معلمان
هدف	مستندسازی دستیابی به استانداردها	بهبود یادگیری
انگیزه اولیه	تهدید به تنبیه، وعده پاداش	اعتقاد به اینکه موفقیت قابل دستیابی است
مثال ها	امتحانات نهایی، آزمون های تعیین سطح، آزمون های هماهنگی، آزمون های واحد	سنجش همتایان، استفاده از روبریک ها توسط دانش آموزان، بازخورد توصیفی

عوامل بازدارنده سنجش

❖ تمایل معلمان به سنجش کمیت و ارائه کار به جای

کیفیت یادگیری

❖ توجه بیشتر به نشان گذاری و **نمره گذاری**، به جای ارائه

توصیه‌هایی برای بهبود، باعث کاهش عزت نفس

دانش آموزان می شود.

❖ تأکید شدید بر **مقایسه دانش آموزان با یکدیگر** که

باعث تضعیف روحیه یادگیرندگان کمتر موفق می شود.

تغییرات در سنجش

از سنجش تا
یادگیری آنچه
دانش آموزان
نمی دانند

از کاربرد نتایج
برای محاسبه
نمرات

از سنجش های
پایان ترم توسط
معلمان

از بازخورد
قضاوتی که ممکن
است به انگیزه
دانش آموز آسیب
برساند

به سنجش برای
یادگیری آنچه
دانش آموزان درک
می کنند.

به کاربرد نتایج
برای اطلاع از
آموزش

به درگیر ساختن
دانش آموزان در
سنجش مداوم کار
خود و سایرین

به بازخورد
توصیفی که
دانش آموزان را
توانمند و
برانگیخته می کند

چرا این تغییرات در سنجش؟

❖ **تغییر در ماموریت مدارس:** تغییر از تمرکز بر چینش و رتبه‌بندی دانش‌آموزان به تمرکز بر «هیچ فردی از تحصیل باز نمی‌ماند».

❖ **یک پایگاه تحقیقاتی قوی:** شواهدی از تأثیر اساسی بر پیشرفت دانش‌آموزان

خودسنجی

شما اقدام خودسنجی را در کجای پیوستار زیر قرار می‌دهید؟

تمرکز اصلی بر موارد زیر است:

کمیت کار / ارائه ← کیفیت یادگیری

علامت‌گذاری و نمره‌دهی ← توصیه برای بهبود

مقایسه دانش‌آموزان ← شناسایی پیشرفت فردی

دلالت‌ها برای اقدامات کلاس درس

- ❖ اهداف یادگیری را با دانش‌آموزان به اشتراک بگذارید.
- ❖ دانش‌آموزان را در خودسنجی مشارکت دهید..
- ❖ بازخوردی ارائه دهید که به دانش‌آموزان کمک کند تا گام‌های بعدی و نحوه انجام آن‌ها را تشخیص دهند.
- ❖ مطمئن باشید که هر دانش‌آموزی می‌تواند پیشرفت کند.

سنجش به عنوان یادگیری توسعه می‌دهد:

- ✓ مهارت‌های فراشناختی
- ✓ مهارت‌های تفکر انتقادی
- ✓ مهارت‌های ارتباطی و بین‌فردی

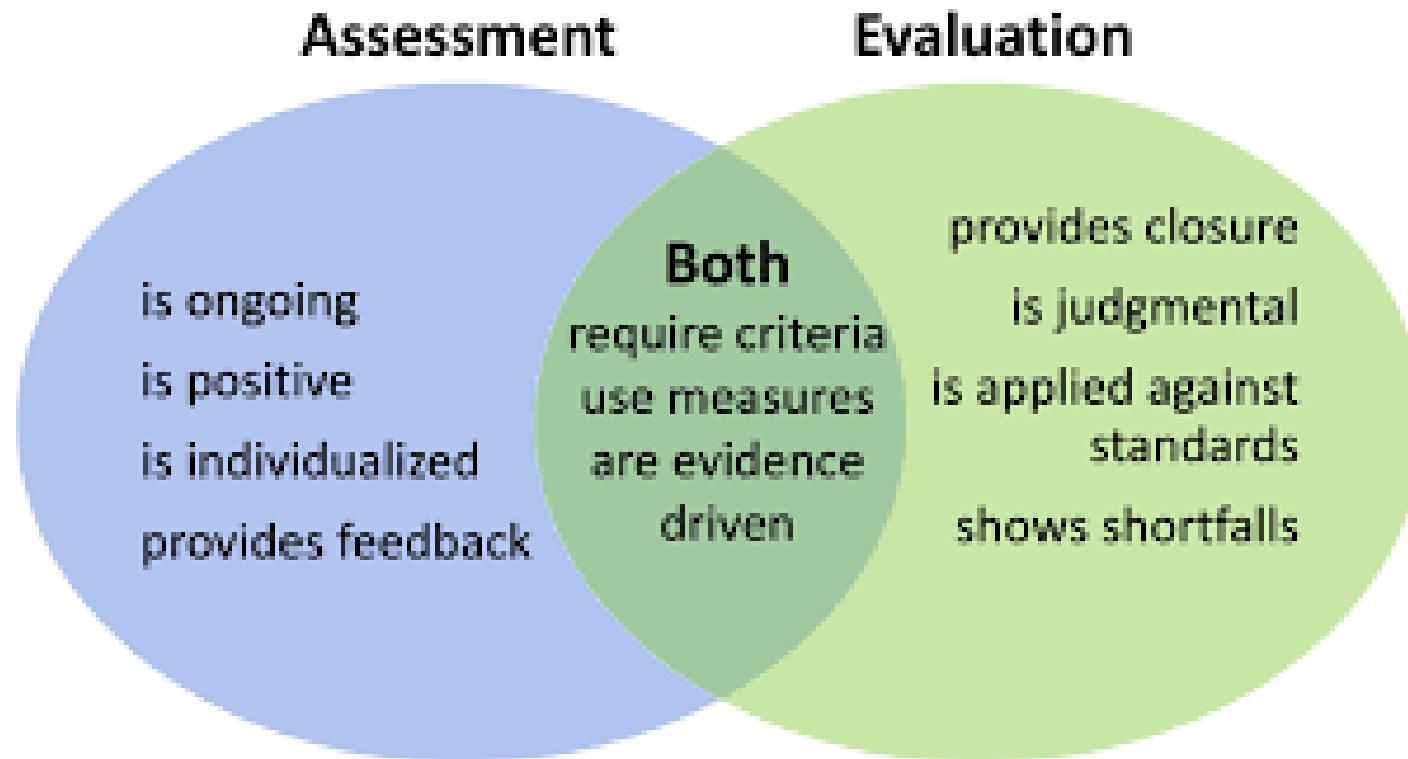
تطبيق اهداف پیشرفت تحصیلی با روش‌های سنجش

روش سنجش				هدفی که سنجیده می‌شود
برقراری ارتباط فردی	سنجش عملکرد	پاسخ نوشتاری وسیع	پاسخ انتخابی	
می‌توان سوالاتی پرسید؛ پاسخ‌ها را ارزیابی کرد؛ میزان تسلط را سنجید؛ اما گزینه‌ای وقت‌گیر است.	مناسب نیست؛ نیاز به صرف زمان زیادی دارد.	مناسب برای سنجش درک روابط میان عناصر دانش	مناسب برای سنجش تسلط بر عناصر دانش	تسلط بر دانش
می‌توان از دانش‌آموزان خواست تا بلند فکر کنند یا می‌توان برای بررسی استدلال، سؤالات بعدی را از آن‌ها پرسید	می‌توان حل برخی مسائل توسط دانش‌آموزان را موردمشاهده قرار داد و مهارت استدلال را نتیجه‌گیری کرد.	نوشتاری توصیف حل مسائل پیچیده می‌تواند پنجره‌ای برای ورود به مهارت استدلال بگشاید.	مناسب فقط برای سنجش فهم برخی الگوهای استدلال	مهارت استدلال
برای زمانی مناسب است که مهارت‌های برقراری ارتباط شفاهی مورد نظر باشد؛ اما برای سایر موارد مناسب نیست.	مناسب است؛ می‌توان مهارت‌ها را همان‌طور که آن‌ها انجام می‌دهند موردمشاهده و ارزیابی قرار داد	مناسب نیست؛ می‌توان تسلط بر پیش‌نیازهای دانش برای عملکرد ماهرانه را سنجید؛ اما خود مهارت سنجیده نمی‌شود.		مهارت‌ها
مناسب نیست.	مناسب است؛ می‌توان ویژگی‌های خود محصول را سنجید.	برای زمانی مناسب است که محصول از نوع نوشتاری باشد؛ اما برای محصولات غیرنوشتاری مناسب نیست.	مناسب نیست؛ می‌توان تسلط بر پیش‌نیازهای دانش برای توانایی خلق محصولات را سنجید؛ اما برای سنجش کیفیت خود محصولات مناسب نیست.	توانایی خلق محصولات

کدام سنجش و ارزشیابی؟

تأملی: درونی	تجویزی: بیرونی
معیارها/ اهداف معین	استانداردهای تحمیلی
تشخیصی: شناسایی حوزه‌های بهبود	قضاوتی: رسیدن به یک نمره/ امتیاز کلی
انعطاف پذیر: تطبیق با مشکلات پیش‌رو	ثابت: پاداش دادن به موفقیت؛ تنبیه عدم موفقیت
مطلق: تلاش برای نتایج آرمانی	مقایسه‌ای: تقسیم به بهتر و بدتر
همکاری: یادگیری از هر فردی	رقابتی: شکست دادن یکدیگر

مقایسه سنجش با ارزشیابی

۷ راهبرد سنجش تکوینی

چگونه می‌توانم این شکاف را پر کنم؟

دروسی را برای تمرکز بر یک جنبه کیفیت در یک زمان طراحی کنید..

به دانش‌آموزان تمرکز بر بازنگری را بیاموزید.

دانش‌آموزان را در خود تأملی درگیر ساخته و اجازه دهید تا آن‌ها را مستندسازی کرده و به‌اشتراک بگذارند.

اکنون کجا هستیم؟

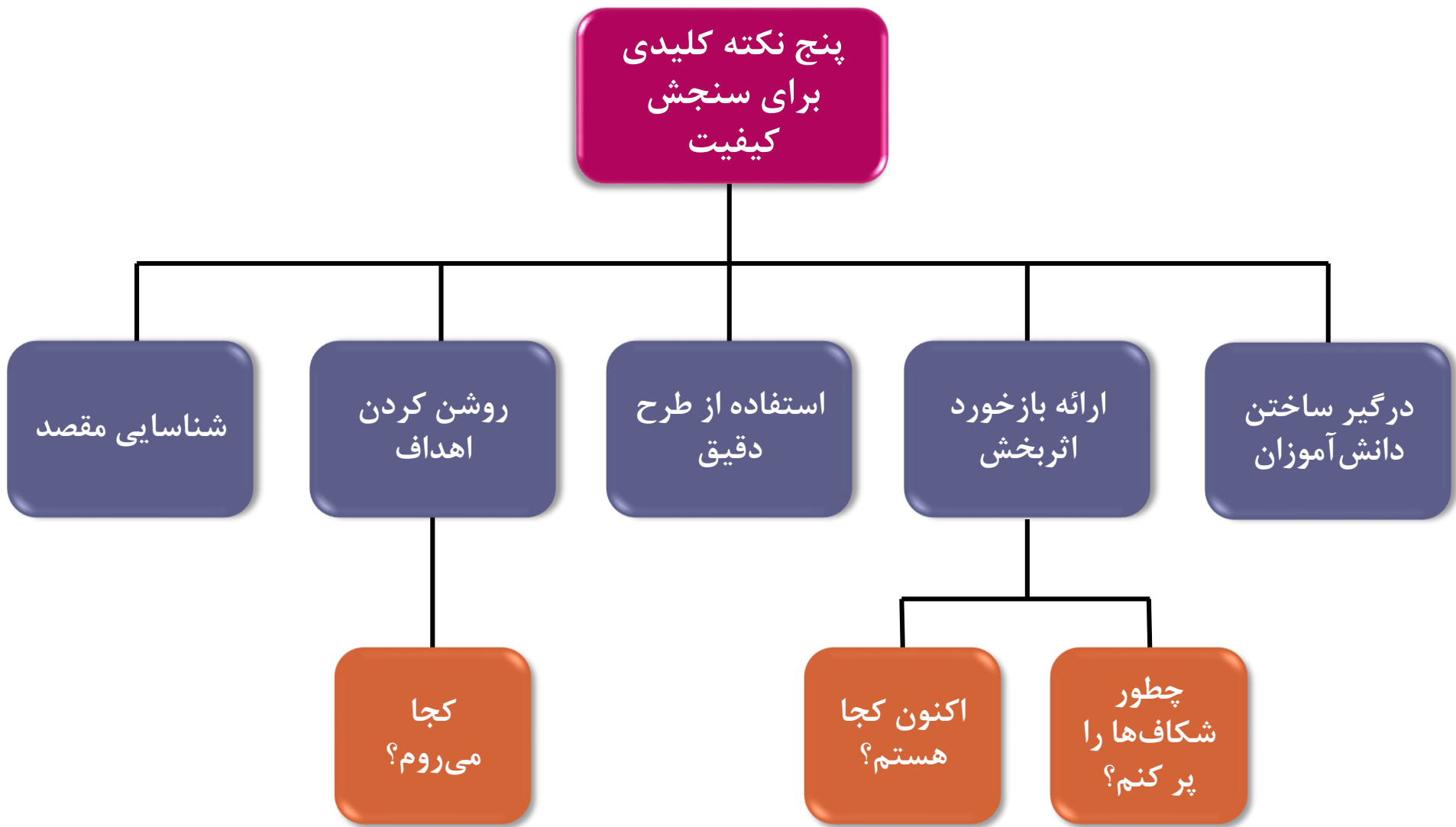
به‌طور منظم بازخورد توصیفی ارائه دهید.

خودسنجی و تنظیم اهداف را به دانش‌آموزان بیاموزید.

کجا می‌روم؟

اهداف یادگیری شفاف و قابل فهم را مشخص کنید

از نمونه‌های نقاط قوت و ضعف استفاده کنید.

ماهیت سنجش

هدف

تراکمی است؛ میزان دست‌یابی دانش‌آموزان
به استانداردها را می‌سنجد.

دانش‌آموز بر نتایج سنجش تأمل می‌کند؛ پیشرفت
خود را ترسیم می‌کند و گام‌های بعدی را برای
بهبود عملکرد برنامه‌ریزی می‌کند. چون دانش‌آموز
در تنظیم و نظارت بر اهداف یادگیری خود درگیر
درگیر می‌شود، به فراشناخت دست می‌یابد.

دانش‌آموز بر نتایج سنجش تأمل می‌کند؛ پیشرفت
خود را ترسیم می‌کند و گام‌های بعدی را برای
بهبود عملکرد برنامه‌ریزی می‌کند. چون دانش‌آموز
در تنظیم و نظارت بر اهداف یادگیری خود درگیر
درگیر می‌شود، به فراشناخت دست می‌یابد.

سنجش از یادگیری

سنجش
به‌مثابه یادگیری

سنجش
برای یادگیری

سطوح مهارت

در حال رشد

- دانش آموز در این سطح دارای حداقل دانش و مهارت و ادراک مشترک است؛ اما در طول اجرای تکالیف عملکردی معتبر به کمک نیاز دارد.

۷۹-۷۵٪

مبتدی

- دانش آموز در این سطح متناسب با درک خود تلاش می کند؛ دانش و/ یا مهارت پیش نیاز و پایه را کسب نکرده است یا به اندازه کافی درک وی توسعه نیافته است.

۷۴٪ و پایین تر

سطوح مهارت

ارتباط با گروه توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان دوره دوم متوسطه استان

لینک کانال توسعه استان در شاد

<https://shad.ir/toseedovom1401>

سایت استان

<http://shayestegi.tekmedu.ir/>

ارتباط با دبیرخانه کشوری توسعه

لینک کانال دبیرخانه راهبری کشوری توسعه شایستگی‌های
حرفه‌ای معلمان مستقر در استان خراسان رضوی

جهت عضویت و استفاده از محتواهای آن

https://shad.ir/tosea_herfei

ارتباط با گروه توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان دوره دوم متوسطه استان

آدرس پستی:

تبریز خیابان ارتش جنوبی، چهارراه باغشمال، ساختمان شماره ۳ اداره کل آموزش و پرورش استان،
طبقه سوم، گروه‌های آموزشی

آدرس پست الکترونیکی

Prof.competence2020@gmail.com

A top-down view of a desk setup on a light-colored, textured surface. In the top left, there is a small green succulent in a white ceramic pot. Below it, a pair of round, black-rimmed glasses lies on the surface. To the left of the glasses is a gold-colored pen. In the bottom left corner, a portion of a spiral-bound notebook is visible. In the bottom center, there is a small, rectangular, cork-textured object, possibly a notebook cover or a small book, with a dark brown elastic band around it. The overall aesthetic is clean and organized.

به پایان آمد این دفتر

حکایت هم چنان باقی است...